

Udkast 1, September 2019.
bej@

Strategisk Byledelse for Hvidovre

Hvidovres kommunalbestyrelse har i 2019 vedtaget en ambitiøs boligpolitik. Plads til flere, gode boliger til børnefamilier, unge, 50+ og ældre, huse med kvalitet og levende byrum er de centrale fokusområder.

Med boligpolitikken markeres et behov for en ny retning for Hvidovre; Kommunens boligområder er i vid udstrækning fuldt udnyttet. Men en stor del af boligerne er bebygget i 1960'erne og 1970'erne og der er et stigende behov for at renovere. Mere end det: tiderne er forandret og befolkningens præferencer og behov har forandret sig både mht. indretningen af boligerne og den måde vi bruger det offentlige rum.

Vi er blevet bevidste om at kvarterer der appellerer til forskellige folk, skaber en mere spændende by og bedre sammenhængskraft. Og at byrum med kvalitet bidrager til et levende og trygt miljø.

Samtidig skal boligområder og byrum kunne håndtere nutidens og fremtidens krav til bæredygtighed, miljø ligesom der skal tages højde for klimaforandringernes konsekvenser i form af vand oppefra, nedefra og fra siden. Og vi skal kunne absorbere en voksende befolkning – helst på en måde som skaber mindst mulig forurening og trængsel på vejene.

Boligpolitikken er med andre ord et vigtigt instrument til at forandre Hvidovre. Og det er vel at mærke ikke på kort sigt: De beslutninger vi træffer i de kommende år, vil præge byen de næste 50-60-70 år. Det er spændende perspektiver, som fordrer et bredt og langsigtet samarbejde på tværs af bygge- og planudvalget og teknik- og miljøudvalget.

Som led i processen foreslås at udvalgene søger fælles viden og inspiration gennem en kort møderække kulminerende med en studietur. Hensigten er at studere og diskutere erfaringer og praktiske løsninger og sætte det ind i et langsigtet perspektiv for byens udvikling.

Forløbet skal udvikles specifikt til Hvidovres behov. Men det kunne se således ud:

SEMINAR 1: STRATEGISK BYLEDELSE – SÅDAN LYKKES VI MED AT FORANDRE BYEN.
På seminar 1 indkredser vi begrebet strategisk byledning, og vi præsenterer en række redskaber til at forstå hvordan kommunale politikere kan bruge by- og boligudvikling til at fremme velfærd, omstilling og rammerne for det gode liv i deres kommune.

Form, omfang og tidspunkt: 2 timer med præsentation og fælles debat.

SEMINAR 2: HELHEDSORIENTERET BYUDVIKLING

I det daglige er de fleste politikeres tid naturligt meget optaget af her-og-nu-udfordringerne, men efterhånden er der mange udfordringer som fordrer et både langsigtet og helhedsorienteret blik. Det giver ikke mening at tale byudvikling, mobilitet, verdensmål, klimaforandringer og vækst i adskilte kasser. På seminar 2 skal vi tale om danske byers rolle i et globalt perspektiv og om de mange hensyn, motiver og interesser i byudviklingen. Sammenhængen mellem byudvikling, erhvervsudvikling, bosætning, branding og borgere, vil være omdrejningspunktet. Målet er at skabe et holistisk syn på by- og kommuneudviklingen, og på lokalpolitikernes mulighed for at skabe fælles retning og påvirke den langsigtede udvikling og forandring.

Form, omfang og tidspunkt: 2 timer med præsentation og fælles debat.

SEMINAR 3: GOD PRAKSIS – OG DÅRLIG!

På det tredje seminar præsenteres erfaringer fra steder i ind- og udland som bokser med nogle af de samme udfordringer og muligheder som Hvidovre står overfor. Vi diskuterer læringspunkterne i fællesskab. Samtidig introduceres studieturen.

Form, omfang og tidspunkt: 2 timer med præsentation og fælles debat.

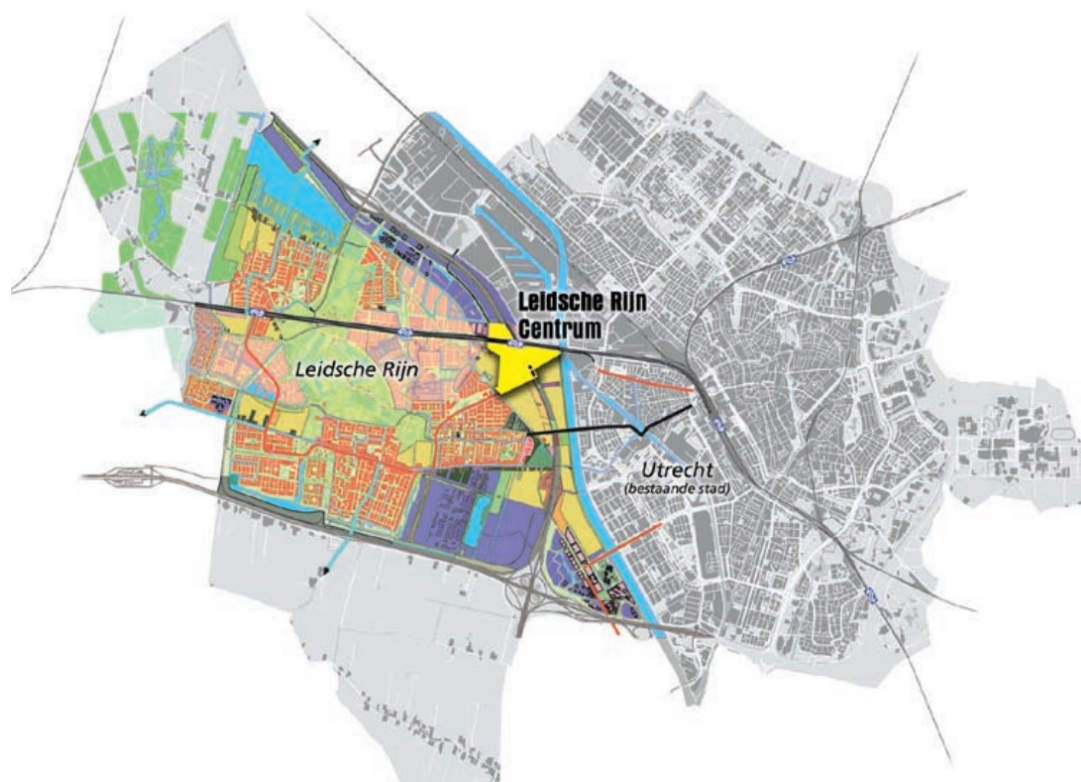
STUDIETUR

Tidspunkt: fx primo juni 2020.

Vi foreslår at turen går til Utrecht i Holland. Det er en meget gammel, historisk by, men er i disse år i kraftig befolkningsvækst, og ligger samtidig i et af Europas tættest bebyggede områder. Derfor er det også en by under kraftig forandring hvor der skal tages maksimalt hensyn til den historiske by og til byens mange identiteter, samtidig med at store dele af byen forbedres, moderniseres, udbygges, fortættes. Det er samtidig en by hvor vi har særligt gode muligheder for at studere de fire temaer, som er centrale i Hvidovres boligpolitik:

Leidsche Rijn er en ny bydel i byens vestlige kant hvor der i særdeleshed arbejdes på at skabe **plads til flere**. Når Leidsche Rijn står færdig, vil der være 35.000 boliger, hvoraf cirka 30 procent vil være almennyttige boliger, og der vil bo cirka 100.000 mennesker i bydelen. Derudover vil der være 770.000 m² kontorbygninger og 2,3 km² forretningsområder. En stor del af området er lavt byggeri, rækkehuse, parker mv., men der er også etableret et nyt centrum op ad jernbanestationerne med tæt og høj bebyggelse, **levende byrum** og handelsliv, et forsøg på at skabe en by med kvalitet og tæthed i det der effektivt er en forstad til Utrecht.

Overalt i Leidsche Rijn forsøges med forskellige typer af **huse med kvalitet** og samtidig er der i hele området taget hensyn til bæredygtighed og klimatilpasning. Bydelen er blevet og bliver designet og udbygget i etaper. Derved får hvert kvarter sin egen identitet og stemning, og det giver byplanlæggerne og arkitekterne mulighed for at imødekomme nye udviklinger. At bæredygtighed, natur-og miljøbeskyttelse er en vigtig del af byudviklingen ses ikke blot i kravet om at bygge lavenergihuse, men også i de store investeringer, som kommunen har foretaget i området. Fx er der investeret i et smart opsamlingsystem af regnvand og lavenergi gadebelysning ligesom der er fokus på kvaliteten ved natur, offentlige parker og haver i bydelen.

Et andet meget relevant sted at besøge er boligområdet EVA-Lanxmeer som ligger i den lille by Culemburg 20 km sydøst for Utrecht. EVA-Lanxmeer integrerer forskellige funktioner - 250 boliger, gårdhaver, virksomheder og kontorarealer. Arkitektonisk er området opdelt i mindre boligområder med omkring 47 boliger i forskellige typer af både leje- og ejerboliger. Ambitionen har været at skabe **gode boliger til børnefamilier, unge, 50+ og ældre**. Det er en stor succes og en oplevelse at besøge. Størstedelen af husene er grupperet omkring et fælles gårdområde der forvaltes af beboerne selv. De seks vigtigste temaer for området er energi, vand, landskab, mobilitet, chain management, kommunikation og uddannelse. Lanxmeer blev udpeget som europæisk modelprojekt af det tyske ministerium for uddannelse, forskning og teknologi, og projektet bruges ofte som national og international reference for bæredygtig byplanlægning og social udvikling.

Utrecht er meget let tilgængelig med masser af direkte fly fra Kastrup til Schipol lufthavn og derfra 30 min. med tog. Byen er Europas bedste cykleby med vilde løsninger på både parkering og afvikling. Og så er Utrecht i øvrigt en utrolig hyggelig by, men en herlig historisk kerne, en ung og levende atmosfære

Vi lægger vægt på at have god tid til at få et indtryk af både inddragelsesprocesser og de tekniske løsninger, dialog med nøglepersoner og rum til at snakke sammen om indtrykkene undervejs

Budget

Tilrettelæggelse af studietur 54 timer a 800,-
Turløb og praktisk gennemførelse: 30 timer a 800,-
Forberedelse og afvikling af forløb med tre seminarer: 120 timer a 800,-
Honorar til eksterne oplægsholdere og lokale guider (overslag): 25.000.

Deltagergebyret dækker ikke udgifter til lokaler og forplejning, transport og ophold både ifm. seminarer og studietur. Returfly SAS direkte anslået ca. 1.000 per person.
Overnatning anslået ca. 1100 per nat per person. Lokal transport med tog, cykel og til fods.

Kontakt

Dansk Arkitektur Center

Seniorprojektchef Bjarne E. Jensen, tel: 24811492 og bej@dac.dk

HVEM STÅR BAG?

Dansk Arkitekturcenter har sat STRATEGISK BYLEDELSE på dagsordenen hos kommunale topledere, fagchefer og politikere:

- Adgang til den nyeste danske og internationale viden om strategisk byledelse
- Forudsætninger for at foretage solide omverdenanalyser af de udfordringer og muligheder, deres kommuner og byer står over for.
- Overblik til at geare og lede den kommunale organisation og indgå i netværksstyring.
- Grundlag til at træffe de rigtige og afgørende beslutninger for deres kommuner og byer.
- Inspiration fra nogle af de mest kompetente beslutningstagere, bypolitiske strateger og byudviklere i verden
- Netværk danske kommuner imellem og en vigtig platform for dialog og videndeling.

Strategisk Byledelse drives af på 9. år af Dansk Arkitektur Center som er neutral, apolitisk og not-for-profit.

